

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2014 m. rugsėjo 10 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Direktyva 93/13/EEB — Nesąžiningos sąlygos — Vartojimo paskolos sutartis — 1 straipsnio 2 dalis — Sąlyga, atspindinti privalomojo pobūdžio įstatymo nuostatą — Direktyvos taikymo sritis — 3 straipsnio 1 ir 4 dalys, 6 straipsnio 1 dalis ir 7 straipsnio 1 dalis — Prievolės pagal paskolos sutartį įvykdymui užtikrinti įkeistas nekilnojamasis turtas — Galimybė nukreipti išieškojimą į šį įkeistą turtą jį parduodant aukcione — Teisminė kontrolė“

Byloje C-34/13

dėl *Krajský súd v Prešove* (Slovakija) 2012 m. gruodžio 20 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2013 m. sausio 23 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Monika Kušionová

prieš

SMART Capital a.s.

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurių sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič, teisėjai C.G. Fernlund, A. Ó Caoimh, C. Toader (pranešėja) ir E. Jarašiūnas,

generalinis advokatas N. Wahl,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2014 m. birželio 5 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Slovakijos vyriausybės, atstovaujamos B. Ricziová,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir J. Kemper,
- Europos Komisijos, atstovaujamos A. Tokár ir M. van Beek,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: slovakų.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (OL L 95, p. 29; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 288) ir 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 84/450/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 97/7/EB, 98/27/EB bei 2002/65/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 (OL L 149, p. 22), aiškinimu atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 38 straipsnį ir Sprendimą *Simmenthal* (106/77, EU:C:1978:49).
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant M. Kušionová ir *SMART Capital a.s.* (toliau – *SMART Capital*) bylą dėl išieškojimo iš nekilnojamojo turto, įkeisto prievolės pagal paskolos sutartį įvykdymui užtikrinti, tvarkos ir šioje sutartyje numatytų sąlygų teisėtumo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Chartijos 7 straipsnyje nurodyta: „[k]iekvienas asmuo turi teisę į tai, kad būtų gerbiamas jo privatus ir šeimos gyvenimas, būsto neliečiamybė ir komunikacijos slaptumas.“
- 4 Chartijos 38 straipsnyje nustatyta, kad Europos Sąjungos politika užtikrina aukštą vartotojų apsaugos lygį.
- 5 Chartijos 47 straipsnio pirmoje pastraipoje įtvirtinta:

„Kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynybą teisme šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.“

- 6 Direktyvos 93/13 dvylikta–keturiolikta ir dvidešimt ketvirta konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„tačiau kadangi nacionaliniai įstatymai, kokie jie yra dabar, leidžia numatyti tik dalinį jų suderinimą; kadangi, visų pirma, ši direktyva apima tik tas sutarčių sąlygas, dėl kurių nebuvo atskirai derėtasi; kadangi valstybės narės turi turėti galimybę, deramai atsižvelgiant į [EB sutartį], vartotojams suteikti didesnę apsaugą nacionalinėmis nuostatomis, kurios yra griežtesnės už šios direktyvos nuostatas;

kadangi daroma prielaida, jog valstybių narių įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatose, kurios tiesiogiai ar netiesiogiai nustato su vartotojais sudaromų sutarčių sąlygas, nėra nesąžiningų sąlygų; kadangi dėl to, atrodo, kad nėra būtina kontroliuoti, kaip vykdomos tos sąlygos, kurios atspindi įstatymų ar kitų teisės aktų privalomas nuostatas <...>; kadangi tuo požiūriu 1 straipsnio 2 dalyje pateikiama formuluotė „įstatymų ar kitų teisės aktų privalomosios nuostatos“ numato ir normas, kurios pagal įstatymą yra taikomos susitariančioms šalims, jei nebuvo susitarta kitaip;

kadangi valstybės narės visgi turi užtikrinti, kad nesąžiningos sąlygos nebūtų įtraukiamos <...>

<...>

kadangi valstybių narių teismai arba administracinės institucijos privalo disponuoti pakankamomis bei veiksmingomis priemonėmis apsaugojant nuo nuolatinio nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais taikymo [kad užkirstų kelią nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais taikymui].“

7 Direktyvos 93/13 1 straipsnyje numatyta:

„1. Šia direktyva siekiama suderinti [derinti] valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus, susijusius su nesąžiningomis sąlygomis pardavėjo ar tiekėjo su vartotoju sudaromose sutartyse.

2. Sutarčių sąlygoms, atspindinčioms įstatymų ar kitų teisės aktų privalomąsias nuostatas <...>, šios direktyvos nuostatos nėra taikomos.“

8 Pagal šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalį:

„Nepažeidžiant 7 straipsnio, sutarties sąlygos nesąžiningumas vertinamas, atsižvelgiant į prekių ar paslaugų, dėl kurių buvo sudaryta sutartis, pobūdį, ir sutarties sudarymo metu nurodant [egzistuojančias] visas sutarties sudarymo aplinkybes ir visas kitas tos sutarties arba kitos sutarties, nuo kurios ji priklauso, sąlygas.“

9 Šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta: „[v]alstybės narės nustato, kad nesąžiningos sąlygos, naudojamos sutartyje, kurią pardavėjas ar tiekėjas sudaro su vartotoju taip, kaip numatyta jų nacionalinės teisės aktuose, nebūtų privalomos vartotojui <...>“

10 Tos pačios direktyvos 7 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta:

„Valstybės narės užtikrina, kad vartotojų ir konkurentų naudai egzistuočių pakankamos ir veiksmingos priemonės, užkertančios kelią nuolatiniam nesąžiningų sąlygų naudojimui sutartyse, pardavėjų ar tiekėjų sudaromose su vartotojais.“

Slovakijos teisė

11 Pagal Civilinio kodekso 151j straipsnio 1 dalį:

„Kai daiktine įkeitimo teise užtikrintas kreditas negražinamas tinkamai ir laiku, kreditorius gali inicijuoti išieškojimą iš įkeisto turto. Išieškojimas iš įkeisto turto kreditoriaus, kurio reikalavimai užtikrinti įkeitimu, naudai gali būti vykdomas pagal sutartyje nustatytą tvarką arba parduodant įkeistą turtą aukcione pagal specialų įstatymą <...>, arba reikalaujant patenkinti reikalavimus parduodant įkeistą turtą pagal specialius įstatymus <...>, jei kitaip nenumatyta šiame kodekse ar specialiaame įstatyme.“

12 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad šioje dalyje po žodžių junginio „pagal specialų įstatymą“ įterpta pirma išnaša, kurioje pateikiama nuoroda į Įstatymą Nr. 527/2002 dėl savanoriškų aukcionų, kuriuo papildomas Slovakijos Respublikos Nacionalinės Rados įstatymas Nr. 323/1992 dėl notarų ir notarinės veiklos (Notariato nuostatai), su vėlesniais pakeitimais (toliau - Savanoriškų aukcionų įstatymas), o po žodžių junginio „pagal specialius įstatymus“ įterpta antra išnaša, kurioje pateikiama nuoroda į Civilinio proceso kodeksą ir Vykdomojo proceso kodeksą.

13 Civilinio kodekso 151m straipsnyje numatyta:

„1. Kreditorius, kurio reikalavimai užtikrinti įkeitimu, gali parduoti įkeistą turtą įkeitimo sutartyje nustatytais būdais arba aukcione, praėjus ne mažiau kaip 30 dienų nuo įkaito davėjo ir skolininko, kai tai nėra tas pats asmuo, įspėjimo apie išieškojimą iš įkeisto turto dienos, jei įstatyme nenumatyta kitaip <...>

2. Po įspėjimo apie išieškojimą iš įkeisto turto įkaito davėjas ir kreditorius, kurio reikalavimai užtikrinti įkeitimu, gali susitarti, kad dar iki 1 dalyje numatyto termino pabaigos kreditorius gali parduoti įkeistą turtą įkeitimo sutartyje numatytu būdu arba aukcione.

3. Išieškojimą iš įkeisto turto iniciavęs kreditorius, kurio reikalavimai užtikrinti įkeitimu, siekdamas, kad būtų patenkinti jo skoliniai reikalavimai įkeitimo sutartyje numatytu būdu, bet kuriuo išieškojimo procedūros metu gali pakeisti išieškojimo iš įkeisto turto būdą ir parduoti įkeistą turtą aukcione arba reikalauti, kad jo skoliniai reikalavimai būtų patenkinti parduodant įkeistą turtą pagal specialius įstatymus. Kreditorius, kurio reikalavimai užtikrinti įkeitimu, turi pranešti įkaito davėjui apie išieškojimo iš įkeisto turto būdo pakeitimą.
- 14 Pagal Civilinio proceso kodekso 74 straipsnio 1 dalį teismas gali nutarti taikyti laikinąsias apsaugos priemones, jeigu būtina laikinai sureguliuoti šalių santykius arba jeigu esama pavojaus, kad nebus įvykdytas teismo sprendimas. Pagal šio kodekso 76 straipsnio 1 dalį teismas gali taikyti šaliai laikinąsias apsaugos priemones, be kita ko, kad „ji atliktų tam tikrus veiksmus, susilaikytų nuo tam tikrų veiksmų arba toleruotų tam tikrus veiksmus“.
- 15 Savanoriškų aukcionų įstatymo 6 straipsnyje aukciono rengėjas apibrėžtas kaip „asmuo, kuris organizuoja aukcioną, tenkina šio specialaus įstatymo nustatytus reikalavimus ir turi leidimą užsiimti šia veikla“, o 7 straipsnio 1 dalyje asmuo, kuris gali prašyti surengti aukcioną, – kaip turto, kuris yra aukciono dalykas, savininkas, kreditorius, kurio reikalavimai užtikrinti įkeitimu, arba bet kuris kitas asmuo, kuriam pagal specialų įstatymą leista prašyti surengti aukcioną.
- 16 Dėl kreditoriaus, kurio reikalavimai užtikrinti įkeitimu, to paties įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad jis turi raštu patvirtinti ne tik tai, kad turtas, kuris yra aukciono dalykas, gali būti parduodamas aukcione, bet ir kad skola, dėl kurios prašoma nukreipti išieškojimą į įkeistą turtą pagal šį įstatymą, egzistuoja iš tikrųjų, taip pat nurodyti jos dydį ir mokėjimo termino pabaigą.
- 17 Pagal šio įstatymo 16 straipsnio 1 dalį turtas aukcione gali būti parduodamas tik pagal asmens, kuris prašo surengti aukcioną, ir aukciono rengėjo sudarytą sutartį.
- 18 Vadovaujantis Savanoriškų aukcionų įstatymo 17 straipsniu aukciono rengėjas turi pranešti apie aukcioną paskelbdamas pranešimą apie tai. Jeigu aukciono dalykas (turtas) yra butas, namas, kitas pastatas, įmonė arba vienas iš jos padalinių arba jeigu pradinė parduodamo turto kaina viršija 16 550 eurų, aukciono rengėjas pranešimą apie aukcioną paskelbia viešųjų aukcionų registre likus bent 30 dienų iki aukciono pradžios ir nepagrįstai nedelsdamas šį pranešimą persiunčia ministerijai, ši paskelbia jį *Oficialiajame prekybos leidinyje*. Pranešimas apie aukcioną taip pat persiunčiamas asmeniui, prašančiam surengti aukcioną, kreditoriaus, kurio reikalavimai užtikrinti įkeitimu, skolininkui, aukcione parduodamo turto savininkui, kai šis nėra skolininkas.
- 19 Kai aukciono dalykas (turtas) yra butas, namas ar kitas nekilnojamas turtas, pagal šio įstatymo 20 straipsnio 13 dalį šio aukciono organizavimo eiga turi būti patvirtinta notarinio aktu, kuriame notaras taip pat nurodo buvusiam savininkui tenkančią pareigą, numatytą šio įstatymo 29 straipsnio 2 dalies pirmame sakinyje.
- 20 To paties įstatymo 21 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad, jei pažeidžiamos šio įstatymo nuostatos, asmuo, teigiantis, kad šis pažeidimas neigiamai paveikė jo teises, gali prašyti teismo pripažinti aukcioną negaliojančiu. Vis dėlto teisė kreiptis į teismą su prašymu dėl pripažinimo negaliojančiu pasibaigia praėjus trims mėnesiams nuo aukciono organizavimo, nebent prašymas dėl pripažinimo negaliojančiu grindžiamas nusikaltimo padarymu ir aukcione buvo parduodamas buvusiam savininkui priklausęs namas arba butas, kuriame jis oficialiai gyveno.
- 21 Šio įstatymo 21 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad bylos dėl aukciono pripažinimo negaliojančiu pagal 21 straipsnio 2 dalį šalys yra surengti aukcioną pasiūlęs asmuo, aukciono rengėjas, pirkėjas, buvęs savininkas ir asmuo, teigiantis, kad jo teisės buvo pažeistos, kaip numatyta šio straipsnio 2 dalyje.
- 22 Pirkėjui neįvykdžius išipareigojimų arba teisėjui pripažinus aukcioną negaliojančiu, pagal 21 straipsnio 5 dalį aukcionas pripažįstamas negaliojančiu nuo jo įvykdymo dienos.

- 23 Kai turtas aukcione parduodamas laikantis Savanoriškų aukcionų įstatymo 20 straipsnio 13 dalies, pagal jo 29 straipsnio 2 dalį pirmiausia buvęs savininkas, laikydamasis aukciono pranešime nurodytų sąlygų, nepagrįstai nedelsdamas privalo perduoti aukcione parduotą turtą, kai aukcione jį įsigijęs pirkėjas pateikia patvirtintą notarinio akto kopiją ir asmens tapatybę įrodantį dokumentą. Paskui aukciono rengėjas vietoje surašo parduoto turto perdavimo aktą. Šiame akte, be kita ko, detaliai aprašoma turto būklė ir aplinkybės, kuriomis perleistos su aukciono dalyku ir kartu su juo parduodamų daiktų, jei tokių yra, susijusios teisės ir pareigos.
- 24 Šio įstatymo 32 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad iš pardavimo aukcione gautos pajamos, atlyginus išlaidas, patenkinus kreditoriaus, kurio reikalavimai užtikrinti įkeitimu, reikalavimus ir sumokėjus iš aukciono gautą sumą, nedelsiant pervedamos buvusiam savininkui.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 25 2009 m. vasario 26 d. M. Kušionová su *SMART Capital* sudarė 10 000 EUR vartojimo paskolos sutartį. Užtikrinant pagal paskolos sutartį suteikto kredito grąžinimą buvo sudaryta įkeitimo sutartis dėl daiktinių teisių į nekilnojamąjį turtą, šeimos namą, kuriame gyvena ieškovė pagrindinėje byloje.
- 26 Ieškovė pareiškė *SMART Capital* ieškinį *Okresný súd Humenné* (Humenės apylinkės teisme), kuriame prašė pripažinti negaliojančiomis paskolos sutartį ir įkeitimo sutartį dėl ją su šia bendrove siejančių sutarčių nesąžiningų sąlygų. Šis bylą pirmojoje instancijoje nagrinėjęs teismas iš dalies patenkino šį prašymą ir pripažino kai kurias paskolos sutarties sąlygas nesąžiningomis. Visa turto įkeitimo sutartis buvo pripažinta niekine. Dėl šio sprendimo abi šalys pateikė apeliacinius skundus *Krajský súd v Prešove* (Prešovo apygardos teismui).
- 27 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori nustatyti, ar įkeitimo sutarties sąlyga, būtent dėl išieškojimo neteismine tvarka iš įkeisto vartotojui nuosavybės teise priklausančio nekilnojamojo turto, yra sąžininga, ir primena, kad pagal ją kreditoriui leidžiama perduoti įkeistą turtą be teismo kontrolės.
- 28 Tačiau atlikdamas šį vertinimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas susidūrė su papildomu sunkumu, nes nurodyta sąlyga pagrįsta vidaus teisės norma, t. y. Civilinio kodekso 151j straipsniu.
- 29 Kadangi sutarties sąlygos, kurias patikrinti turi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, gali būti pripažintos nesąžiningomis pagal Direktyvą 93/13 ir viena iš šių sąlygų pagrįsta teisės norma, šis teismas mano, kad sprendimas pagrindinėje byloje priklauso nuo Sąjungos teisės aiškinimo.
- 30 Šiomis aplinkybėmis *Krajský súd v Prešove* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar atsižvelgiant į [Chartijos] 38 straipsnį [Direktyva 93/13] ir [Direktyva 2005/29] turi būti aiškinamos taip, kad joms prieštarauja tokia valstybės narės teisės nuostata, kaip Civilinio kodekso 151j straipsnio 1 dalis, taikoma kartu su kitomis pagrindinėje byloje taikomų teisės aktų nuostatomis, pagal kurias, teismui neįvertinus sutarties sąlygų, kreditoriui leidžiama reikalauti įvykdyti iš nesąžiningų sutarties sąlygų kylančias prievoles nukreipiant išieškojimą į prievolės įvykdymui užtikrinti įkeistą vartotojui nuosavybės teise priklausančią nekilnojamąjį turtą, nepaisant aplinkybės, kad šalys nesutaria dėl nesąžiningų sutarties sąlygų buvimo?
 2. Ar [pirmame klausime] nurodytomis Europos Sąjungos teisės nuostatomis draudžiama tokia vidaus teisės nuostata, kaip Civilinio kodekso 151j straipsnio 1 dalis, taikoma kartu su kitomis pagrindinėje byloje taikomų teisės aktų nuostatomis, pagal kurias, teismui neįvertinus sutarties sąlygų, kreditoriui leidžiama reikalauti įvykdyti iš nesąžiningų sutarties sąlygų kylančias prievoles

nukreipiant išieškojimą į prievolės įvykdymui užtikrinti įkeistą vartotojui nuosavybės teise priklausantį nekilnojamąjį turtą, nepaisant aplinkybės, kad šalys nesutaria dėl nesąžiningų sutarties sąlygų buvimo?

3. Ar atsižvelgiant į [Chartijos] 38 straipsnį <...> Teisingumo Teismo sprendimas [*Simmenthal*, EU:C:1978:49] turi būti aiškinamas taip, jog siekdamas laikytis [pirmame klausime] nurodytų direktyvų tikslo nacionalinis teismas neturi taikyti tokių vidaus teisės nuostatų, kaip Civilinio kodekso 151j straipsnio 1 dalies, ir kitų pagrindinėje byloje taikomų teisės aktų nuostatų, pagal kurias, teismui neįvertinus sutarties sąlygų, kreditoriui leidžiama reikalauti įvykdyti iš nesąžiningų sutarties sąlygų kylančias prievoles nukreipiant išieškojimą į prievolės įvykdymui užtikrinti įkeistą vartotojui nuosavybės teise priklausantį nekilnojamąjį turtą ir taip išvengti teismo atliekamo sutarties sąlygų vertinimo, nepaisant tarp šalių dėl to kylančio ginčo?
4. Ar [Direktyvos 93/13] 4 straipsnį reikia aiškinti taip, kad į sutartį, sudarytą su vartotoju nedalyvaujant advokatui, įterpta sąlyga, pagal kurią kreditoriui leidžiama neteismine tvarka nukreipti išieškojimą į prievolės įvykdymui užtikrinti įkeistą turtą prieš tai teismui neatlikus kontrolės, nepaisoma pagrindinio Sąjungos teisės principo, pagal kurį teismas sutarties sąlygas vertina *ex officio*, todėl ši sutarties sąlyga yra nesąžininga, net jei ji pagrįsta vidaus teisės nuostata?“

Įvykiai po prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo

- 31 Per 2014 m. birželio 5 d. teismo posėdį Slovakijos vyriausybė informavo Teisingumo Teismą, kad 2014 m. balandžio 1 d. priimtas Įstatymas Nr. 106/2014 Z.z., kuris nuo 2014 m. birželio 1 d. taikomas visoms vykdomoms sutartims ir kuriuo pakeistos išieškojimui iš įkeisto turto taikomos procesinės nuostatos.
- 32 Pavyzdžiui, šio įstatymo V straipsnio 7 dalimi papildyta Savanoriškų aukcionų įstatymo 21 straipsnio 2 dalis; ši dalis suformuluota taip:

„Užginčijus įkeitimo sutarties galiojimą arba pažeidus šio įstatymo nuostatas, asmuo, teigiantis, kad šis pažeidimas neigiamai paveikė jo teises, gali prašyti teismo pripažinti aukcioną negaliojančiu. <...>“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl prejudicinių klausimų priimtinumą

- 33 Vokietijos vyriausybė pirmiausia teigia, kad pirmieji du prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausimai nepriimtini.
- 34 Pirma, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenurodė nei faktinių aplinkybių, nei teisinių pagrindų, būtinų tam, kad Teisingumo Teismas galėtų naudingai atsakyti į šiuos klausimus. Galimybė nukreipti išieškojimą į įkeistą turtą teismui neatlikus kontrolės nėra su nesąžininga komercine veikla susijęs klausimas. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nedaro jokios konkrečios nuorodos į Direktyvos 2005/29 nuostatas.
- 35 Antra, šie klausimai yra teoriniai ir Teisingumo Teismas neturi kompetencijos į juos atsakyti. Kadangi *SMART Capital* dar neįgyvendino skolinių reikalavimų į įkeistą turtą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo aprašyta situacija neegzistuoja.

- 36 Galiausiai, pagrindinė byla susijusi su paskolos sutarties ir įkeitimo sutarties negaliojimu. Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas savo pirmais dviem klausimais veikiau pageidauja, kad būtų įvertinta nacionalinių procesinių teisės nuostatų atitiktis Direktyvai 93/13. Kadangi šia direktyva siekiama derinti valstybių narių teisės aktus dėl nesąžiningų sąlygų, ji taikoma tik sutarčių sąlygoms, o ne nacionalinėje teisėje numatytoms išieškojimo iš nurodyto įkeisto turto sąlygoms.
- 37 Slovakijos vyriausybė pripažįsta, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą turi tam tikrų trūkumų, tačiau mano, kad pirmieji du prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekusio teismo klausimai priimtini. Europos Komisija per posėdį teigė, kad šioje byloje nėra Teisingumo Teismo nutartyje *SKP* (C-433/11, EU:C:2012:702) apibrėžtų nepriimtumo sąlygų, todėl, jos nuomone, šie du klausimai priimtini.
- 38 Šiuo klausimu pakanka priminti, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės aiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nustatytas faktines aplinkybes ir teisinius pagrindus, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma reikšmingumo prezumpcija. Taigi Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti nacionalinio teismo pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą, tik kai akivaizdu, kad prašymas išaiškinti Sąjungos teisę visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku, kai problema hipotetinė arba kai Teisingumo Teismui nežinomos faktinės aplinkybės ar teisiniai pagrindai, kad jis galėtų naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (Sprendimo *Pohotovost*, C-470/12, EU:C:2014:101, 27 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).
- 39 Pirma, reikia pažymėti, kad pirmasis prejudicinis klausimas susijęs ne tik su Direktyva 93/13, bet ir su Direktyva 2005/29. Tačiau, kaip teisingai teigia Vokietijos vyriausybė, prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas tik cituoja šią direktyvą, bet nenurodo motyvų, dėl kurių jos aiškinimas būtinas sprendimui pagrindinėje byloje priimti. Jis taip pat nenurodo, kodėl ieškovės pagrindinėje byloje ginčijama išieškojimo iš įkeisto turto procedūra gali būti laikoma nesąžininga komercine veikla.
- 40 Be to, kalbant apie prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalyką, reikia nurodyti, kad jis susijęs su Direktyvos 93/13 1 straipsnio 2 dalies, 3 straipsnio 1 ir 4 dalių, 6 straipsnio 1 dalies ir 7 straipsnio 1 dalies nuostatų, kuriose Sąjungos teisės aktų leidėjas atitinkamai įtvirtino šios direktyvos taikymo išimtį, apibrėžė nesąžiningą sąlygą, nustatė taisyklę, pagal kurią nesąžininga sąlyga nėra privaloma vartotojui, ir nurodė, kad valstybės narės užtikrina, kad egzistuočių pakankamos ir veiksmingos priemonės, užkertančios kelią nesąžiningų sąlygų naudojimui, apimtimi.
- 41 Todėl į prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekusio teismo klausimus bus atsakyta atsižvelgiant tik į Direktyvos 93/13 nuostatas.
- 42 Antra, tai, kad išieškojimas iš įkeisto turto dar nebuvo visiškai įvykdytas, nereiškia, kad šie klausimai yra hipotetiniai. Visų pirma prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas pažymi, kad *SMART Capital* vartotojo atžvilgiu ėmėsi priemonių, kad būtų parduotas įkeistas nekilnojamasis turtas. Be to, nors išieškojimo iš įkeisto turto procedūra nebuvo baigta, norint atsakyti į pateiktus klausimus, ne tiek svarbu žinoti, ar aukcionas įvyko, kiek svarbu nustatyti, ar kreditorius teisiškai gali įvykdyti tokį aukcioną ir ar skolininkas gali pasinaudoti teisminės gynybos priemonėmis, kad užginčytų išieškojimą.
- 43 Taip aiškinant, prejudiciniai klausimai nėra hipotetiniai ir prašomas Direktyvos 93/13 nuostatų aiškinimas būtinas sprendimui pagrindinėje byloje priimti.
- 44 Remiantis tuo, kas išdėstyta, prašymą priimti prejudicinį sprendimą reikia pripažinti priimtinu.

Dėl esmės

Dėl pirmojo–trečiojo klausimų

- 45 Reikia pažymėti, kad, nors pirmajame klausime minimas tik Chartijos 38 straipsnis, prašyme priimti prejudicinį sprendimą iš esmės remiamasi Chartijos 47 straipsniu, kuris nurodytas kartu su kitomis svarbiomis Sąjungos teisės nuostatomis. Kadangi pirmais trimis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausimais siekiama nustatyti apsaugos, kuria naudojasi vartotojai, lygį ir jų turimas teisminės gynybos priemonės, reikia įterpti šį straipsnį į Sąjungos teisės aktus, kuriuos išaiškinti Teisingumo Teismo prašo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 46 Pirmais trimis klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar atsižvelgiant į Chartijos 38 ir 47 straipsnius Direktyvos 93/13 nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad joms prieštarauja tokia nacionalinės teisės nuostata, kuri nagrinėjama pagrindinėje byloje, pagal kurią leidžiama reikalauti įvykdyti iš nesąžiningų sutarties sąlygų kylančias prievoles nukreipiant išieškojimą neteismine tvarka į prievolės įvykdymui užtikrinti išeitį vartotojui nuosavybės teise priklausančią nekilnojamąjį turtą. Jeigu į šiuos klausimus būtų atsakyta teigiamai, nacionalinis teismas norėtų sužinoti, ar remiantis Sprendime *Simmenthal* (EU:1978:49) suformuota teismo praktika tokios nacionalinės teisės nuostatos neturi būti taikomos.
- 47 Pirmą, reikia priminti, kad Chartijos 38 straipsnyje nustatyta, kad Sąjungos politika užtikrina aukštą vartotojų apsaugos lygį. Chartijos 47 straipsnyje įtvirtinta teisė į veiksmingą teisminę gynybą. Šie reikalavimai taikomi įgyvendinant Direktyvą 93/13 (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Pohotovost*, EU:C:2014:101, 52 punktą).
- 48 Antra, savo praktikoje Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad Direktyvos 93/13 nustatyta apsaugos sistema pagrįsta idėja, kad vartotojo padėtis yra mažiau palanki nei pardavėjo ar tiekėjo tiek dėl galimybių derėtis, tiek dėl informacijos lygio ir dėl to jis priverstas sutikti su pardavėjo ar tiekėjo iš anksto nustatytomis sąlygomis ir negali daryti įtakos jų turiniui (Sprendimo *Pohotovost*, EU:C:2014:101, 39 punktas ir jame nurodyta teismo praktika; Sprendimo *Kásler ir Káslerné Rábai*, C-26/13, EU:C:2014:282, 39 punktas ir jame nurodyta teismo praktika ir Sprendimo *Sánchez Morcillo ir Abril García*, C-169/14, EU:C:2014:2099, 22 punktas).
- 49 Kalbant apie prievolių užtikrinimo įvykdymo sutartis, kurios sudaromos kartu su vartotojų paskolos sutartimis, reikia pripažinti, kad Direktyvoje 93/13 nėra jokios nuorodos į išieškojimą iš išeito turto.
- 50 Tačiau pagal nusistovėjusią teismo praktiką nesant Sąjungos teisės dėl nacionalinių priverstinio vykdymo mechanizmų suderinimo, pagal valstybių narių procesinės autonomijos principą šios nuostatos turi būti įtvirtintos kiekvienos valstybės narės teisės sistemoje su sąlyga, kad jos nėra mažiau palankios, nei reglamentuojančios panašias situacijas, kurioms taikoma vidaus teisė (lygiavertiškumo principas), ir kad dėl jų netampa praktiškai neįmanoma ar pernelyg sudėtinga pasinaudoti Sąjungos teisės suteiktomis teisėmis (veiksmingumo principas) (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Aziz*, C-415/11, EU:C:2013:164, 50 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir Sprendimo *Pohotovost*, EU:C:2014:101, 46 punktą).
- 51 Dėl lygiavertiškumo principo reikia pažymėti, kad Teisingumo Teismas neturi jokių duomenų, kurie galėtų sukelti abejonių dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamų teisės nuostatų atitikties šiam principui.
- 52 Kiek tai susiję su veiksmingumo principu, reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką kiekvieną atvejį, kai kyla klausimas, ar dėl nacionalinės procesinės nuostatos Sąjungos teisės taikymas tampa neįmanomas ar pernelyg sudėtingas, reikia nagrinėti atsižvelgiant į šios nuostatos

svarbą visam procesui, į proceso eigą ir jo ypatumus įvairiose nacionalinėse instancijose (Sprendimo *Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León*, C-413/12, EU:C:2013:800, 34 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

- 53 Be to, tarp pardavėjo ar tiekėjo ir vartotojo pagal nacionalinę teisę vykstančių procedūrų specifinis pobūdis negali daryti poveikio teisinei apsaugai, kurią vartotojai turi turėti pagal Direktyvos 93/13 nuostatas (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Banco Español de Crédito*, C-618/10, EU:C:2012:349, 55 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir Sprendimo *Aziz*, EU:C:2013:164, 62 punktą).
- 54 Taigi reikia nustatyti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamoje situacijoje būtų praktiškai neįmanoma ar labai sudėtinga taikyti šios direktyvos teikiamą apsaugą.
- 55 Šiuo atveju iš bylos medžiagos matyti, kad Civilinio kodekso 151m straipsnio 1 dalyje, siejamoje su Savanoriškų aukcionų įstatymo 17 straipsnio 3 dalimi, numatyta, pirma, kad aukcionas gali būti užginčytas per 30 dienų nuo išpėjimo apie išieškojimą iš įkeisto turto dienos ir, antra, kad asmuo, ginčijantis šio aukciono sąlygas, pagal to paties įstatymo 21 straipsnio 2 dalį gali kreiptis į teismą per tris mėnesius nuo aukciono organizavimo.
- 56 Nors Direktyvoje 93/13 reikalaujama, kad pardavėjo ar tiekėjo ir vartotojo bylose šias bylas nagrinėjantis nacionalinis teismas imtųsi su sutarties šalimis nesusijusių pozityvių veiksmų (Sprendimo *Asbeek Brusse ir de Man Garabito*, C-488/11, EU:C:2013:341, 39 punktas ir jame nurodyta teismo praktika ir Sprendimo *Pohotovost*, EU:C:2014:101, 40 punktas ir jame nurodyta teismo praktika), paisant veiksmingumo principo, neturėtų būti reikalaujama, kad būtų kompensuotas visiškas atitinkamo vartotojo pasyvumas (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Asturcom Telecomunicaciones*, C-40/08, EU:C:2009:615, 47 punktą).
- 57 Nedarant poveikio patikrinimams, kuriuos turi atlikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, pagrindinėje byloje nagrinėjamuose nacionalinės teisės aktuose nustatytų terminų, primintų šio sprendimo 55 punkte, derinys nėra panašus nei į 20 dienų terminą, nagrinėtą byloje, kurioje buvo priimtas Sprendimas *Banco Español de Crédito* (EU:C:2012:349), nei į bylos, kurioje buvo priimtas Sprendimas *Aziz* (EU:C:2013:164, 57–59 punktai), aplinkybes; šiose bylose vartotojo ieškinys dėl tokių priemonių buvo nesėkmingas.
- 58 Be to, siekdamas apsaugoti vartotojams Direktyvos 93/13 suteiktas teises, valstybės narės pagal šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalį, be kita ko, turi imtis apsaugos priemonių, kad būtų užkirstas kelias nesąžiningomis pripažintų sąlygų taikymui. Ši teiginį patvirtina šios direktyvos dvidešimt ketvirta konstatuojamoji dalis, kurioje numatyta, kad valstybių narių teismai arba administracinės institucijos privalo disponuoti pakankamomis ir veiksmingomis priemonėmis.
- 59 Dar konkrečiau, pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką, susijusią su lojalaus bendradarbiavimo principu, kuris yra įtvirtintas ESS 4 straipsnio 3 dalyje, nors valstybės narės turi teisę pasirinkti sankcijas, taikytinas už Sąjungos teisės pažeidimus, jos privalo visų pirma užtikrinti, kad tokios sankcijos būtų veiksmingos, proporcingos ir atgrasomosios (šiuo klausimu žr. Sprendimo *LCL Le Crédit Lyonnais*, C-565/12, EU:C:2014:190, 44 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 60 Kalbant apie veiksmingą ir atgrasomąją sankcijos pobūdį, reikia nurodyti, kad, pirma, Slovakijos vyriausybės Teisingumo Teismui pateiktose pastabose raštu nurodyta, kad vykstant išieškojimo iš įkeisto turto neteismine tvarka procedūrai pagal Civilinio proceso kodekso 74 straipsnio 1 dalį ir 76 straipsnio 1 dalį kompetentingas nacionalinis teismas galėjo taikyti bet kurią laikinąją apsaugos priemonę, kuria būtų uždrausta vykdyti tokį aukcioną.
- 61 Antra, kaip buvo priminta šio sprendimo 31 ir 32 punktuose, atrodo, 2014 m. balandžio 1 d. Įstatymu Nr. 106/2014, kuris įsigaliojo 2014 m. birželio 1 d. ir taikomas visoms šią dieną vykdomoms įkeitimo sutartims, pakeistos pagrindinėje byloje nagrinėjamai sąlygai taikomos procesinės normos. Konkrečiai

kalbant, pagal galiojančios redakcijos Savanoriškų aukcionų įstatymo 21 straipsnio 2 dalį teismui suteikiama galimybė pripažinti aukcioną negaliojančiu tuo atveju, kai ginčijamas sąlygos dėl įkeitimo galiojimas; tai leistų atgaline data sugrąžinti vartotoją į tokią padėtį, kuri beveik analogiška jo pradinei padėčiai, ir neriboti jo patirtos žalos atlyginimo vien paprasta finansine kompensacija tuo atveju, jeigu aukcionas būtų pripažintas negaliojančiu.

- 62 Dėl proporcingo sankcijos pobūdžio ypatingo dėmesio verta aplinkybė, kad turtas, dėl kurio vyksta pagrindinėje byloje nagrinėjama išieškojimo iš įkeisto turto neteismine tvarka procedūra, yra nekilnojamasis vartotojui nuosavybės teise priklausantis šeimos būstas.
- 63 Iš tiesų šeimos būsto praradimas gali ne tik rimtai pažeisti vartotojų teisę (Sprendimo *Aziz*, EU:C:2013:164, 61 punktą), bet dėl to atitinkamo vartotojo šeima taip pat atsiduria ypač pažeidžiamoje padėtyje (šiuo klausimu žr. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Sánchez Morcillo ir Abril García*, EU:C:2014:1388, 11 punktą).
- 64 Šiuo klausimu Europos žmogaus teisių teismas nusprendė, pirma, kad būsto praradimas yra viena sunkiausių teisės į būsto neliečiamybę ribojimo formų, antra, bet kuriam asmeniui, kuriam kyla tokia grėsmė, iš principo turėtų būti suteikta galimybė reikalauti, kad būtų išnagrinėtas tokios priemonės proporcingumas (žr. EŽTT sprendimo *McCann prieš Jungtinę Karalystę* (bylos Nr. 19009/04, EŽTT 2008) 50 punktą ir Sprendimo *Rousk prieš Švediją* (bylos Nr. 27183/04) 137 punktą).
- 65 Pagal Sąjungos teisę teisė į būsto neliečiamybę yra pagrindinė teisė, įtvirtinta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7 straipsnyje, į kurią prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi atsižvelgti, kai taiko Direktyvą 93/13.
- 66 Nagrinėdamas pasekmes, kylančias vartotoją ir jo šeimą išskeldinus iš būsto, kuris yra pagrindinė jų gyvenamoji vieta, Teisingumo Teismas jau pažymėjo, kad yra svarbu, jog kompetentingas nacionalinis teismas galėtų imtis laikinųjų apsaugos priemonių ir sustabdyti neteisėtą hipoteka užtikrinto skolinio įsipareigojimo priverstinio vykdymo procedūrą ar ją nutraukti, kai taikyti tokias priemones būtina Direktyva 93/13 siekiamos apsaugos veiksmingumui užtikrinti (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Aziz*, EU:C:2013:164, 59 punktą).
- 67 Nagrinėjamu atveju atrodo, kad kompetentingo nacionalinio teismo galimybė taikyti šio sprendimo 60 punkte nurodytą laikinąją apsaugos priemonę gali būti pakankama ir veiksminga, kad būtų galima užkirsti kelią nesąžiningų sąlygų taikymui; tai patikrinti turi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 68 Remiantis pirma išdėstytais argumentais darytina išvada, kad Direktyvos 93/13 nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad joms neprieštarauja tokia nacionalinės teisės nuostata, kuri nagrinėjama pagrindinėje byloje, pagal kurią leidžiama reikalauti įvykdyti iš tariamai nesąžiningų sutarties sąlygų kylančias prievolės nukreipiant išieškojimą neteismine tvarka į prievolės įvykdymui užtikrinti įkeistą vartotojui nuosavybės teise priklausantį nekilnojamąjį turtą, jeigu dėl šių nuostatų netampa praktiškai neįmanoma ar pernelyg sudėtinga apsaugoti vartotojui pagal šią direktyvą suteikiamas teisės; tai patikrinti turi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 69 Atsižvelgiant į atsakymą, pateiktą į pirmą pirmųjų trijų klausimų dalį, nereikia atsakyti į jų antrą dalį, susijusią su Sprendime *Simmenthal* (EU:C:1978:49) suformuotos teismo praktikos įtaka nacionalinės teisės nuostatoms, pagal kurias leidžiama nukreipti išieškojimą iš įkeisto turto neteismine tvarka.

Dėl ketvirtąjo klausimo

- 70 Ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori sužinoti, ar Direktyvos 93/13 4 straipsnį reikia aiškinti taip, kad jam prieštarauja pardavėjo ar tiekėjo su vartotoju sudarytoje sutartyje esanti sąlyga, net jei ji pagrįsta vidaus teisės nuostata.
- 71 Šiuo klausimu pirmiausia reikia priminti, jog tai, kad nacionalinis teismas formaliai pateikė klausimą, remdamasis tam tikromis Sąjungos teisės nuostatomis, netrukdo Teisingumo Teismui pateikti nacionaliniam teismui išsamų aiškinimą, kuris gali būti naudingas sprendimui šio teismo nagrinėjamoje byloje priimti, neatsižvelgiant į tai, ar jis apie tai užsimena savo pateiktuose klausimuose. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas turi iš visos nacionalinio teismo pateiktos informacijos, ypač iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvuojamosios dalies, atrinkti aiškintinus Sąjungos teisės klausimus, atsižvelgdamas į bylos dalyką (Sprendimo *Vicoplus ir kt.*, C-307/09–C-309/09, EU:C:2011:64, 22 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).
- 72 Toliau, kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas apskritai remiasi aplinkybe, kad į Direktyvos 93/13 taikymo sritį nepatenka sutarties sąlygos, atspindinčios vidaus teisės nuostatas, reikia pripažinti, jog, nors šis teismas prašyme priimti prejudicinį sprendimą nedaro nuorodos į šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalį, šia nuostata, nors ir netiesiogiai, bet tikrai remiamasi ketvirtajame prejudiciniame klausime. Todėl ši prašymą priimti prejudicinį sprendimą reikia laikyti susijusiu su šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalimi.
- 73 Galiausiai, pagal nusistovėjusią teismo praktiką Teisingumo Teismas, įgyvendindamas jam SESV 267 straipsnio suteiktą kompetenciją aiškinti Sąjungos teisę, gali aiškinti bendrus kriterijus, kuriuos Sąjungos teisės aktų leidėjas naudoja tam, kad apibrėžtų nesąžiningos sąlygos sąvoką (šiuo klausimu žr. Nutarties *Pohotovost'*, C-76/10, EU:C:2010:685, 60 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Tačiau būtent prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, remdamasis šiais kriterijais ir atsižvelgdamas į nagrinėjamo atvejo aplinkybes, turi priimti sprendimą, kaip būtent reikia kvalifikuoti tam tikrą sutarties sąlygą. Remiantis tuo, darytina išvada, kad Teisingumo Teismas turi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateikti gaires, į kurias pastarasis turi atsižvelgti vertindamas atitinkamos sąlygos nesąžiningumą (Sprendimo *Aziz*, EU:C:2013:164, 66 punktas ir jame nurodyta teismo praktika; Sprendimo *Kásler ir Káslerné Rábai*, EU:C:2014:282, 45 punktas ir Nutarties *Sebestyén*, C-342/13, EU:C:2014:1857, 25 punktas).
- 74 Direktyvos 93/13 1 straipsnio 1 dalyje nurodyta šios direktyvos taikymo sritis, o to paties straipsnio 2 dalyje numatyta, kad ji netaikoma sąlygoms, atspindinčioms įstatymų ar kitų teisės aktų privalomąsias nuostatas.
- 75 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Slovakijos ir Vokietijos vyriausybės siūlo Teisingumo Teismui atsakyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama sutarties sąlyga, būtent savanoriškas aukcionas, patenka į šią išimtį, o Komisija mano, kad Direktyvos 93/13 nuostatos netektų veiksmingo poveikio, jeigu pagrindinėje byloje nagrinėjamam atvejui būtų taikoma tokia išimtis.
- 76 Teisingumo Teismas jau buvo priminęs, kad Direktyvos 93/13 1 straipsnio 2 dalyje numatyta šios direktyvos taikymo srities išimtis, kuri taikoma sąlygoms, atspindinčioms įstatymų ar kitų teisės aktų privalomąsias nuostatas (šiuo klausimu žr. Sprendimo *RWE Vertrieb*, C-92/11, EU:C:2013:180, 25 punktą).
- 77 Reikia priminti, kad ši išimtis, kaip ir bet kuri kita išimtis, atsižvelgiant į šios direktyvos tikslą – būtent apsaugoti vartotojus nuo nesąžiningų sąlygų taikymo jų su pardavėjais ar tiekėjais sudaromose sutartyse, turi būti aiškinama siaurai.

- 78 Kiek tai susiję su nagrinėjamu atveju, iš Sprendimo *RWE Vertrieb* (EU:C:2013:180) matyti, kad numatytos dvi šios išimties taikymo sąlygos. Pirmą, sutarties sąlyga turi atspindėti įstatymo ar kito teisės akto nuostatą, antra, ši nuostata turi būti privalomojo pobūdžio.
- 79 Pažymėtina, kad nustatydamas, ar sutarties sąlyga nepatenka į Direktyvos 93/13 taikymo sritį, nacionalinis teismas turi patikrinti, ar ši sąlyga atspindi nacionalinės teisės nuostatas, kurios susitariančiosioms šalims taikomos, nepaisant jų pasirinkimo, arba nuostatas, kurios taikomos susitariančiosioms šalims, jei dėl jų nebuvo susitarta, t. y. jei šiuo klausimu nebuvo susitarta kitaip (šiuo klausimu žr. Sprendimo *RWE Vertrieb*, EU:C:2013:180, 26 punktą).
- 80 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti taip: Direktyvos 93/13 1 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad su vartotoju sudarytos sutarties sąlyga nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį tik tuo atveju, jeigu ši sutarties sąlyga atspindi privalomojo pobūdžio įstatymo ar kito teisės akto nuostatos turinį; tai patikrinti turi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl šio sprendimo poveikio laiko atžvilgiu

- 81 Tuo atveju, jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų, kad Direktyvos 93/13 nuostatas reikia aiškinti taip, kad prieš vykdant tokią išieškojimo iš įkeisto turto neteismine tvarka procedūrą, kuri nagrinėjama pagrindinėje byloje, teismas būtinai turi atlikti kontrolę, Slovakijos vyriausybė prašo, kad jis apribotų tokio sprendimo poveikį laiko atžvilgiu.
- 82 Atsižvelgiant į atsakymą į pirmus tris klausimus šio Slovakijos vyriausybės prašymo nagrinėti nereikia.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 83 Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė pagrindinės bylos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. **1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad joms neprieštarauja pagrindinėje byloje nagrinėjama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią leidžiama reikalauti įvykdyti iš tariamai nesąžiningų sutarties sąlygų kylančias prievoles nukreipiant išieškojimą neteismine tvarka į prievolės įvykdymui užtikrinti įkeistą vartotojui nuosavybės teise priklausančią nekilnojamąjį turtą, jeigu dėl šių nuostatų netampa praktiškai neįmanoma ar pernelyg sudėtinga apsaugoti vartotojui pagal šią direktyvą suteikiamas teises; tai patikrinti turi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.**
2. **Direktyvos 93/13 1 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad pardavėjo ar tiekėjo su vartotoju sudarytos sutarties sąlyga nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį tik tuo atveju, jeigu ši sutarties sąlyga atspindi privalomojo pobūdžio įstatymo ar kito teisės akto nuostatos turinį; tai patikrinti turi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.**

Parašai.